

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 163/09-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. októbra 2009 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť spoločnosti R., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. R. P., B., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 11 Co/335/2008-217 z 21. januára 2009 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti R., s. r. o., B., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 11 Co/335/2008-217 z 21. januára 2009 p o r u š e n é b o l o .

2. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 11 Co/335/2008-217 z 21. januára 2009 zrušuje a prikazuje mu vo veci znovu konať a rozhodnúť.

3. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť trovy konania spoločnosti R., s. r. o., B., v sume 292,38 € (slovom dvestodevät'desiatdva eur a tridsaťosem centov) na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. R. P., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. III. ÚS 163/09-18 zo 16. júna 2009 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti R. C. B, s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 Co/335/2008-217 z 21. januára 2009.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka uzatvorila 27. februára 2007 zmluvu o budúcej kúpnej zmluve so spoločnosťou J., s. r. o. (ďalej len „žalobca“). Predmetom budúcej kúpnej zmluvy mali byť nehnuteľnosti v okrese K. Sťažovateľka mala podľa uvedenej zmluvy postavenie budúceho predávajúceho a žalobca postavenie budúceho kupujúceho.

K uzatvoreniu kúpnej zmluvy však nedošlo, v dôsledku čoho podal žalobca 12. novembra 2007 na Okresnom súde Košice II (ďalej len „okresný súd“) žalobu, súčasťou ktorej bol návrh na vydanie predbežného opatrenia.

Okresný súd uznesením z 3. decembra 2007 č. k. 10 C/154/2007-21 návrhu na vydanie predbežného opatrenia vyhovel a uložil sťažovateľke (ako žalovanej v konaní) zdržať sa nakladania s nehnuteľnosťami, a to až do doby právoplatného rozhodnutia vo veci samej.

Proti rozhodnutiu okresného súdu, ktorým bolo vydané predbežné opatrenie, podala sťažovateľka 28. decembra 2007 odvolanie, po prerokovaní ktorého krajský súd uznesením sp. zn. 11 Co/49/2008 z 12. marca 2008 potvrdil prvostupňové uznesenie okresného súdu sp. zn. 10 C/154/2007 z 3. decembra 2007.

Sťažovateľka podala proti tomuto rozhodnutiu sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 298/08 z 18. novembra 2008 rozhodol, že uznesením krajského súdu sp. zn. 11 Co/49/2008 z 12. marca 2008 bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd súčasne zrušil uznesenie krajského súdu, pretože bolo podľa jeho názoru nedostatočné a nepresvedčivé. Nebolo možné z neho zistiť, že by krajský súd v rámci rozhodovania vykonal akékoľvek kroky na preukázanie existencie zákonnej podmienky na dočasnú úpravu pomerov účastníkov konania z dôvodu bezprostredne hroziacej ujmy a pri preskúmaní rozhodnutia okresného súdu sa taktiež nevysporiadal s námietkami sťažovateľky. Ústavný súd preto vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Krajský súd na základe rozhodnutia ústavného súdu odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu o vydaní predbežného opatrenia sp. zn. 10 C/154/2007 z 3. decembra 2007 opäť prerokoval a uznesením sp. zn. 11 Co/335/2008 z 21. januára 2009 označené rozhodnutie okresného súdu opätovne potvrdil.

Podľa názoru sťažovateľky krajský súd opätovne pochybil najmä „z hľadiska ústavnej udržateľnosti výkladu a aplikácie príslušných hmotnoprávných a procesných ustanovení“ a jeho uznesenie obsahuje „svojvoľný výklad podmienok pre vydanie predbežného opatrenia a... ignorovanie požiadavky na potrebu opravy žalobného petitu“.

Sťažovateľka ďalej v sťažnosti tiež uvádza: «... žalobca sa domáhal iných nárokov, než ktoré sa mu usiluje priznať krajský súd, a navyše sa ich domáhal iným spôsobom, než aký pre ochranu predmetných hmotných práv ustanovuje zákon, je nepochybné, že žalobca mal k dispozícii viaceré ďalšie nástroje ochrany svojich záujmov. Tvrdenie krajského súdu o jednom-jedinom, výlučnom procesnom spôsobe ochrany údajných hmotnoprávných nárokov žalobcu úplne opomína skutočnosť, že žalobca má v prípade, ak preukáže vznik škody v dôsledku prípadného porušenia právnej povinnosti sťažovateľom, nárok domáhať sa jej náhrady, má možnosť namietat' odporovateľnosť právneho úkonu, ktorým má dôjsť k jeho ukráteniu ako oprávneného zo zmluvy, či dokonca jeho neplatnosť, a tak podobne...

Pokiaľ ide o podmienky pre vydanie predbežného opatrenia, ústavný súd vo svojom náleze vyslovil okrem iného aj to, že z konania tak pred okresným súdom, ako aj krajským súdom, „nevyplývalo, čoho sa navrhovateľ domáhal vo veci samej“, že „požadovaný výrok súdu, ktorým sa má určiť uzavretie kúpnej zmluvy medzi účastníkmi, sa viaže na predchádzajúcu podmienku, ktorej splnenie nebude možné doložiť z obsahu výroku“ a že žalobný návrh, ktorý nespĺňa kritéria presnosti, určitosti a zrozumiteľnosti, nemôže byť podkladom splňajúcim zákonné predpoklady.

S týmito výhradami ústavného súdu sa krajský súd vysporiadal tak, že ich označil za „neopodstatnené“ (s. 14) a namiesto toho, aby vykonal úkony smerujúce k odstráneniu väd žalobného návrhu, sa pokúsil sťažovateľovi a ústavnému súdu vysvetliť, prečo takéto vady vlastne nie sú vadami. Uvedené jednak samej osebe predstavuje postup v rozpore s viazanosťou krajského súdu právnym názorom ústavného súdu, a jednak je aj z vecného hľadiska výkladovou svojvôľou. Krajský súd sám konštatuje, že to, čoho sa v danej skutkovej a právnej situácii žalobca mohol a mal domáhať, bolo nahradenie vôle sťažovateľa rozsudkom súdu. Žalobca sa namiesto toho domáhal, aby súd uložil sťažovateľovi povinnosť k istému prejavu vôle a len v prípade nesplnenia tohto záväzku rozhodol o tom, že „súd určuje, že medzi žalobcom a žalovaným sa uzaviera kúpna zmluva. Inak povedané, namiesto návrhu, aby súd nahradil vôľu sťažovateľa svojim rozhodnutím, žalobca navrhol, aby súd uložil sťažovateľovi niečo konať, pričom pre takýto návrh za daného skutkového a právneho stavu chýba akákoľvek zákonná opora... Keď ústavný súd výslovne odkazuje na „opravu žalobného petitu“, krajský súd oponuje, že takáto oprava nie

je potrebná. Zatiaľ čo ústavný súd dochádza k právnemu záveru, že žalobca svoj nárok na súdnu ochranu neuplatnil spôsobom, aký ukladá procesný kódex, krajský súd tvrdí, že vo svetle pravdepodobnej oprávnenosti jeho hmotnoprávneho nároku uvedené nepredstavuje vadu, ktorý by bolo potrebné odstraňovať. Namiesto rešpektovania tak krajský súd s právnym záverom ústavného súdu vedie otvorenú a priamu polemiku. Takýto postup bez ďalšieho predstavuje porušenie práva sťažovateľa na súdnu ochranu v primeranej kvalite.»

Sťažovateľka na základe uvedeného navrhla, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že krajský súd uznesením sp. zn. 11 Co/335/2008 z 21. januára 2009 porušil jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby zrušil označené uznesenie krajského súdu a prikázal mu vo veci znovu konať a rozhodnúť. Zároveň sa domáha náhrady trov konania.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti 15. júla 2009 vyjadril predseda krajského súdu, ktorý vo vyjadrení okrem iného uviedol:

«... Nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 18. novembra 2008, č. k. III. ÚS 298/08-42 bolo rozhodnuté, že uznesením Krajského súdu v Košiciach z 12. marca 2008, č. k. 11 Co 49/2008-97, bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zrušil uvedené uznesenie krajského súdu a prikázal mu vo veci znovu konať a rozhodnúť. V náleze ústavný súd vyčítal krajskému súdu, že v odôvodnení rozhodnutia, ktoré bolo nedostatočné a nepresvedčivé (nebolo možné z neho zistiť, že by krajský súd v rámci rozhodovania vykonal akékoľvek kroky na preukázanie existencie podmienky potreby dočasnej úpravy pomerov účastníkov z dôvodu bezprostrednej ujmy a pri preskúmaní rozhodnutia okresného súdu sa nevysporiadal s námietkami sťažovateľky).

Po vrátení veci Krajskému súdu v Košiciach, rešpektujúc právny názor ústavného súdu, odvolací súd na prejednanie odvolania sťažovateľky nariadil odvolacie pojednávanie, na ktorom doplnil dokazovanie podľa § 213 ods. 5, 6 O. s. p. a po prednesoch účastníkov konania rozhodol uznesením zo dňa 21. januára 2009, č. k. 11 Co 335/2008-217 tak, že uznesenie Okresného súdu Košice II zo dňa 3. decembra 2007, č. k. 10 C 154/2007-21 potvrdil...

Dovoľujeme si vysloviť názor, že napadnuté uznesenie krajského súdu z 21. januára 2009 obsahuje mimoriadne podrobné, presvedčivé a precízne odôvodnenie. V dôvodoch rozhodnutia odvolací súd dáva jasné a zrozumiteľné odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s nariadeným predbežným opatrením...

Pokiaľ sťažovateľka polemizuje s názorom odvolacieho súdu o „výlučnom“ procesnom spôsobe ochrany (údajných) hmotnoprávných nárokov žalobcu (J. s. r. o.) a predostiera možnosti, ktoré žalobca má, t. j. že má nárok domáhať sa náhrady škody (ak preukáže jej vznik v dôsledku prípadného porušenia právnej povinnosti sťažovateľkou), má možnosť namietať odporovateľnosť právneho úkonu, či dokonca jeho neplatnosť a pod..., k tomu iba uvádzame, že ide o úvahy v teoretickej rovine, ako by podľa predstáv sťažovateľky bolo možné riešiť daný právny vzťah...

Odvolací súd zaujal názor, že z obsahu návrhu na nariadenie predbežného opatrenia i žaloby vo veci samej nepochybne vyplýva, že žalobca sa podanou žalobou domáha splnenia zmluvného záväzku (zo zmluvy o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy uzavretej dňa 27. 2. 2007, ktorá je v kópii pripojená k žalobe), na tom skutkovom základe, že sťažovateľka (zo zmluvy zaviazaná strana) odmieta splniť svoj zmluvný záväzok – uzavrieť s ním kúpnu zmluvu. Zo žalobného petitu je zrejmé, čoho sa žalobca domáha a na akom skutkovom základe, t. j. aká povinnosť má byť sťažovateľke uložená a v druhej časti petitu sa žalobca domáha splnenia zmluvnej povinnosti sťažovateľkou, že sa medzi účastníkmi uzatvára kúpna zmluva (návrh kúpnej zmluvy je pripojený k žalobe). Odvolací súd vyslovil názor, že žalobný návrh je súladný s ust. § 161 ods. 3 O. s. p., ako aj s ust. § 290 ods. 2 prvá veta Obchodného zákonníka; poukázal v tejto súvislosti aj na rozdielnú úpravu medzi Občianskych zákonníkom a Obchodným zákonníkom a vyložil aj ust. §§ 289-292 Obchodného zákonníka.

Nestotožnil sa s námietkami sťažovateľky o neurčitosti a nevykonateľnosti žalobného návrhu a poukázal v tomto smere na ustálenú súdnu prax a rozsiahlu judikatúru NS SR k otázkam náležitosti žalobného návrhu (petitu). Citoval rozsudok NS SR sp. zn. 2 Cdo 8/2005, publikovaný Zo súdnej praxe pod č. 56/2005.

So závermi súdu ohľadom určitosti žalobného petitu sa v plnom rozsahu stotožňujeme a poukazujeme aj na zahraničnú judikatúru, napr. rozsudky NS ČR z 19. 12. 2007, sp. zn. 30 Cdo 1239/2007, z 28. 3. 2007, sp. zn. 22 Cdo 19/2007 etc...

... sťažovateľka (podobne ako hociktorý účastník občianskeho súdneho konania) musí byť pripravený na to, že pomery účastníkov konania sa môžu dočasne upraviť predbežným opatrením (ako zabezpečovací prostriedkom).

Predbežným opatrením sa vytvorí stav, počas ktorého sa môže právoplatne rozhodnúť spor, ktorý je predmetom konania (o veci samej), bez toho, aby niektorý z účastníkom bol neprimerane zvýhodnený alebo znevýhodnený vo výkone svojich práv.

Tento účel sa dosahuje bez ujmy na práve na konečnú, definitívnu ochranu poskytovanú rozhodnutím o veci samej (rozsudkom).

Nariadenie predbežného opatrenia podľa nášho názoru v žiadnom prípade nevyklučuje, aby súd poskytol v konečnom dôsledku ochranu – za splnenia zákonných predpokladov, aj právam, ktorých porušenie sťažovateľka namieta vo svojej sťažnosti...»

Predseda krajského súdu v citovanom vyjadrení zároveň oznámil, že netrvá na ústnom prerokovaní veci.

Právny zástupca sťažovateľky reagoval na vyjadrenie krajského súdu 7. augusta 2009 a uviedol, že netrvá na ústnom prerokovaní veci. V stanovisku k vyjadreniu krajského súdu sa okrem iného uvádza: *«... Ak ústavný súd vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí prisvedčil námietkam sťažovateľa a dospel k záveru o zásadných vadách žalobného petitu, potom opätovné rozhodnutie krajského súdu, že takéto vady on za vady nepovažuje, zbavuje jednak sťažovateľa akejkol'vek právnej istoty a jednak súdnu ochranu ústavnosti jej zmyslu...*

Krajský súd ako jeden z dvoch hlavných dôvodov pre vydanie napadnutého rozhodnutia uvádza, že ak by ho nevydal, navrhovateľ by nemal k dispozícii žiadnu právnu ochranu, keďže predbežné opatrenie je jediným procesným spôsobom jeho ochrany. Sťažovateľ namieta, že tých spôsobov je k dispozícii viac a preto nemožno predbežné opatrenie odôvodniť nesprávnym záverom o jeho výlučnosti... Sťažovateľ nie je orgánom verejnej moci, ktorý by vo veci mohol rozhodnúť a dať svojim argumentom aj praktickú váhu, „v teoretickej rovine“ však preukázal, že jeden z dôvodov pre vydanie predbežného opatrenia – absencia inej možnosti ochrany navrhovateľa – v skutočnosti žiadnym takým

dôvodom nie je. Tým, že pripúšťa teoretickú dostupnosť takejto ochrany, to napokon potvrdzuje aj sám krajský súd.

Pokiaľ ide o druhý dôvod – hrozba pre výkon rozhodnutia vo veci samej – vyjadrenie krajského súdu na túto otázku nijako nereaguje. Ide pritom o úplne zásadnú vadu napadnutého rozhodnutia, keďže údajná hrozba pre výkon rozhodnutia; sa odôvodňuje argumentmi, ktoré potvrdzujú, že v danom type konania ani nie je možné vydať rozhodnutie, ktoré by bolo spôsobilé byť predmetom výkonu. Krajský súd uvádza, že vo veci samej môže vydať len také rozhodnutie, pri ktorom „nemožno hovoriť o vykonateľnosti v pravom slova zmysle, keďže účinkom takéhoto rozsudku je nahradenie prehlásenia vôle povinného účastníka bez ďalšieho s tým následkom, že zmluva sa považuje za uzavretú dňom nadobudnutia právoplatnosti rozsudku“ a zároveň hovorí, že dôvodom pre vydanie predbežného opatrenia je ohrozenie výkonu rozhodnutia vo veci samej. Tento neprekonateľný logický rozpor ponecháva krajský súd vo svojom vyjadrení bez akejkoľvek zmienky.

Sťažovateľ považuje vyjadrenie krajského súdu za prinajmenšom nepriame potvrdenie, že napadnuté rozhodnutie vykazuje vady, ktorých súlad s právom sťažovateľa na súdnu ochranu a s predchádzajúcim rozhodnutím ústavného súdu jednoducho nieje možné „obhájiť“.»

II.

V rámci konania vo veci samej ústavný súd preskúmal obsah sťažnosti a jej príloh, vyjadrenie krajského súdu k sťažnosti, obsah pripojeného spisu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 298/08 týkajúceho sa súvisiacej predchádzajúcej veci, ako aj vyjadrenie sťažovateľky k vyjadreniu krajského súdu.

Ústavný súd zistil, že žalobca podal 12. novembra 2007 návrh na vydanie predbežného opatrenia a žalobu o splnenie zmluvného záväzku proti sťažovateľke. Petitom žaloby sa domáhal, aby okresný súd zaviazal sťažovateľku predložiť žalobcovi písomnú výzvu na uzavretie kúpnej zmluvy vrátane návrhu samotnej kúpnej zmluvy na nehnuteľnosti špecifikované v zmluve o budúcej zmluve z 27. februára 2007 v lehote troch dní odo dňa

právoplatnosti rozsudku a zároveň, aby okresný súd rozhodol, že ak sťažovateľka nespĺní v určenej lehote uvedenú povinnosť, medzi žalobcom a sťažovateľkou sa uzatvára kúpna zmluva v znení zmluvy tvoriacej prílohu rozsudku.

Žalobca navrhol, aby okresný súd podľa § 74 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) prikázal sťažovateľke zdržať sa nakladania s nehnuteľnosťami špecifikovanými v zmluve o budúcej zmluve, najmä v rozsahu ich predaja, darovania, zamenenia, založenia, zaťaženia vecným bremenom, prenájmu, a to až do doby právoplatného rozhodnutia súdu v konaní vo veci samej. Žalobca to zdôvodnil tým, že sťažovateľka odmieta splniť svoju zmluvnú povinnosť a má v úmysle predat' dotknuté nehnuteľnosti iným subjektom. Pri osobných výzvach na uzatvorenie zmluvy totiž svoju povinnosť poprela. Sťažovateľka tvrdí, že doba platnosti zmluvy o budúcej zmluve uplynula a vo vzťahu k žalobcovi sa necíti byť touto zmluvou viazaná.

Okresný súd uznesením č. k. 10 C/154/2007-21 z 3. decembra 2007 vydal predbežné opatrenie, ktorým uložil sťažovateľke zdržať sa nakladania s nehnuteľnosťami nachádzajúcimi sa v špecifikácii zmluvy o budúcej zmluve najmä v rozsahu ich predaja, darovania, zamenenia, založenia, zaťaženia vecným bremenom, prenájmu, a to až do doby právoplatného rozhodnutia súdu v konaní o splnenie zmluvného záväzku.

V predmetnom rozhodnutí okresný súd okrem iného uviedol: *„Z výzvy zo dňa 23. 10. 2007 súd zistil, že žalobca vyzval žalovaného na splnenie záväzku vyplývajúceho žalovanému z uzavretej Zmluvy o budúcej zmluve, keďže žalovaný sa v mesiaci september 2007 stal vlastníkom sporných nehnuteľností. Spolu s výzvou mu predložil k popisu i návrh kúpnej zmluvy, zhodný s textom kúpnej zmluvy, ktorý je súčasťou Zmluvy o budúcej kúpnej zmluve. Vyzval ho na podpis predloženého návrhu zmluvy, prípadne na zaslanie námietok k predloženému návrhu zmluvy.*

Podľa ust. § 102 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O. s. p.), ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov, alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne vydá predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz.

Toto ustanovenie umožňuje, aby súd po začatí konania dočasne upravil pomery účastníkov.“

Sťažovateľka 28. decembra 2007 podala proti uzneseniu okresného súdu opravný prostriedok, v ktorom uviedla: „Žalovaný má tiež za to, že predmetné predbežné opatrenie je nariadené v rozpore so zákonom, z dôvodu, že prvostupňový súd ho nariadil bez toho, aby dostatočne skúmal, či jeho nariadenie je potrebné, t. j. bez toho, aby preskúmal splnenie podmienok pre jeho nariadenie a bez toho, aby za tým účelom vykonal potrebné zisťovanie...“

Aj keď v prípade rozhodovania o nariadení predbežného opatrenia ide o rýchle riešenie situácie, ktorá neznamená odklad pre nebezpečenstvo, ktoré inak hrozí záujmom účastníka alebo niektorého z nich, neznamená to, že súd sa nemusí vôbec zaoberať štetným okolnosťami rozhodných pre posúdenie, či sú splnené podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia. Podľa ustálenej rozhodovacej činnosti súdov totiž aj v konaní, ktoré predchádza nariadeniu predbežného opatrenia, platia zásady uvedené v ust. § 6 a ust. § 120 ods. 1 O. s. p., a to v primeranom rozsahu, potrebnom na dosiahnutie účelu sledovaného predbežným opatrením.

Aj v konaniach o predbežných opatreniach musí teda o. i. účastník označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení s tým, že súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykonaná a vykonané dôkazy hodnotí...

... prvostupňový súd nariadil predmetné predbežné opatrenie bez toho, aby dostatočne skúmal, či nariadenie predbežného opatrenia je potrebné. Prvostupňový súd bol pritom povinný zisťovať, či sú splnené podmienky pre nariadenie navrhovaného predbežného opatrenia a toto opatrenie mohol nariadiť len na základe dostatočne zistených skutočností... prvostupňový súd si len jednoducho osvojil tvrdenia žalobcu, a to bez toho, aby pravdivosť týchto tvrdení bola žalobcom nejakým spôsobom preukázaná, resp. súdom zistená.“

Krajský súd uznesením sp. zn. 11 Co/49/2008 z 12. marca 2008 potvrdil uznesenie okresného súdu, ktoré 13. mája 2008 nadobudlo právoplatnosť. V odôvodnení uviedol, že: „Pred nariadením predbežného opatrenia súd musí vždy zvážiť, či v dôsledku

predbežného opatrenia sa nevytvorí nezvratný (nenapraviteľný) stav v právnych vzťahoch medzi účastníkmi, či zásah do práv dotknutého účastníka je primeraný žalobcom osvedčenému porušeniu jeho práv a právom chránených záujmov (zásada tzv. primeranosti zásahu) a napokon aj posúdiť, či predbežným opatrením nedochádza k zásahu do vlastníckych práv dotknutého účastníka nad nevyhnutnú mieru (podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere), čo znamená, že žalovaný môže byť obmedzený v nakladaní len vo vzťahu k veciam alebo právam, ktoré majú súvislosť s osvedčeným nárokom na plnenie záväzku, na vydanie veci, príp. určenie vlastníckeho práva a pod.

Súd prvého stupňa postupoval podľa uvedených zásad a dospel k správnej závere, že v danom prípade sú splnené zákonné podmienky pre nariadenie navrhovaného predbežného opatrenia.

Žalobca osvedčil danosť svojho nároku voči žalovanému na plnenie záväzku zo zmluvy o budúcej kúpnej zmluve z 27. 2. 2007, ako aj potrebu dočasnej úpravy pomerov účastníkov do doby konečného rozhodnutia vo veci samej, aby nevznikol priestor pre právne úkony, ktoré by vytvorili nezvratný stav a znamenali ujmu na právach žalobcu v prípade, ak by žalovaný nakladal so spornými nehnuteľnosťami v prospech tretej osoby. Predbežné opatrenie obmedzuje žalovaného vo výkone jeho práv len v nevyhnutnom rozsahu, dočasne a to tak, aby sa nevyvolávali ďalšie spory medzi účastníkmi konania.

K námietkam žalovaného treba uviesť, že predbežné opatrenie neprejudikuje a ani nemôže prejudikovať nárok, ktorý je ohrozený, pretože nejde o konečné vyriešenie sporu z hľadiska hmotného práva, ale o procesné rozhodnutie, ktorým sa žiaden nárok nepriznáva, ani nedeclaruje, či tu právo je alebo nie je, preto samotný nárok v tomto konaní nemusí byť nepochybne preukázaný.“

Ústavný súd na základe sťažnosti podľa čl. 127 ústavy preskúmal uznesenie krajského súdu sp. zn. 11 Co/49/2008 z 12. marca 2008. Vyslovil, že označeným rozhodnutím krajský súd porušil základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd súčasne zrušil uznesenie krajského súdu a prikázal mu vo veci znovu konať a rozhodnúť. V odôvodnení nálezu z 18. novembra 2008 v uvedenej veci okrem iného uviedol: „... aj v konaní o návrhu

na vydanie predbežného opatrenia platí povinnosť konkretizovaná v Občianskom súdnom poriadku, ktorá súdu prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná a aby sa skutočnosti, ktoré sú medzi účastníkmi sporné, spoľahlivo zistili.

Účastníci sú povinní predložiť dôkazy o svojich tvrdeniach.

Súd pri rozhodovaní vychádza zo skutkového stavu, ktorý zistil.

Použitie týchto zásad je však primerané a limitované dosiahnutím účelu predbežného opatrenia.

Tieto zásady sa preto neuplatňujú v celej šírke, ale s dôkazom na rýchlosť ochrany práv a spoľahlivosť tvrdení navrhovateľa na úrovni osvedčenia skutočností, ktoré sú rozhodujúce pre záver o potrebe a nevyhnutnosti predbežného opatrenia.

Pred nariadením predbežného opatrenia alebo zamietnutím návrhu na jeho nariadenie súd nevykonáva dokazovanie, ale vychádza iba z obsahu návrhu a príloh, pričom na základe ich spravdepodobnenia vyvodí záver o tom, či je osvedčená legálnosť (potreba, naliehavosť) dočasne upraviť pomery účastníkov...

Právo na spravodlivý proces vyžaduje, aby rozhodnutie súdu bolo zdôvodnené a presvedčivé. Odôvodnenie rozhodnutia je zárukou toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny. Podcenenie povinnosti súdu vytvoriť presvedčivé rozhodnutie, ktoré spĺňa parametre zákonnosti a ústavnosti, zreteľne vyvoláva účinky arbitrárnosti a porušenia základného práva účastníka konania na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Rozhodnutie orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 OSP), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach (III. ÚS 311/07).

Podľa názoru ústavného súdu výrok rozhodnutia krajského súdu... nemá oporu v konštatovanom skutkovom stave. Ako už bolo uvedené, použitie predbežného opatrenia súdom predpokladá kumulatívne splnenie všetkých zákonných podmienok.

Výhrada ústavného súdu smeruje najmä k splneniu zákonnej podmienky potreby dočasnej úpravy pomerov medzi účastníkmi.

Krajský súd vo svojom vyjadrení uviedol, že musí byť zrejmé, že bez okamžitej (i keď len dočasnej) úpravy právnych pomerov by bolo právo účastníka ohrozené.

V konaní samom pri rozhodovaní okresného súdu, ale ani pri rozhodnutí o absencii tejto kumulatívnej podmienky uloženia predbežného opatrenia namietanej sťažovateľkou krajský súd na túto podstatnú náležitosť rozhodnutia v jeho odôvodnení nereagoval.

Ústavný súd zistil absenciu adekvátneho zisťovania tejto prvotnej požiadavky svojho rozhodnutia zo strany krajského súdu, ktorý sa uspokojil len s citovaním rozhodnutia okresného súdu. Tento postup je z hľadiska ústavnosti zjavne svojvoľný a nastoľuje zjavne neodôvodnený skutkový záver.

Ako už bolo konštatované, potreba okamžitej úpravy pomerov medzi účastníkmi dočasným predbežným opatrením je kumulatívnou požiadavkou na realizáciu predbežného opatrenia a nedá sa odôvodniť len z abstraktnej možnosti sťažovateľa nakladať s predmetom sporu, ale musí byť aj reálne preukázaná...

Ústavný súd zistil, že z konaní pred krajským súdom (aj okresným súdom) nevyplývalo, čoho sa navrhovateľ domáhal vo veci samej (§ 75 ods. 2 druhá veta OSP).

Ako už bolo konštatované, uplatnenie námietky porušenia základného práva podľa čl. 46 ústavy je možné len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Požadovaný výrok súdu, ktorým sa má určiť uzavretie kúpnej zmluvy medzi účastníkmi, sa viaže na predchádzajúcu podmienku, ktorej splnenie nebude možné doložiť z obsahu výroku.

Presný, určitý a zrozumiteľný žalobný petit nie je vyjadrením iba formálnych náležitostí žaloby, ale je nevyhnutným predpokladom toho, aby súdne rozhodnutie bolo z materiálneho hľadiska vykonateľné.

To znamená, že pri rozhodovaní o predbežnom opatrení by malo byť všeobecnému súdu zrejmé, že ak žalobný návrh v súčasnej podobe tieto kritériá nespĺňa, nemôže byť podkladom spĺňajúcim zákonné predpoklady stanovené ustanovením § 75 ods. 2 OSP...“

Krajský súd na základe nálezu ústavného súdu opätovne prerokoval odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu č. k. 10 C/154/2007-21 z 3. decembra 2007 o vydaní predbežného opatrenia na pojednávaní konanom 21. januára 2009 za účasti právnych zástupcov žalobcu a sťažovateľky (žalovanej v konaní), ako aj za účasti právneho

zástupcu vedľajšieho účastníka na strane žalovaného – S., B., ktorý ako kupujúci uzavrel 29. novembra 2007 so žalovanou zmluvu o prevode sporných nehnuteľností.

Uznesením sp. zn. 11 Co/335/2008 z 21. januára 2009 krajský súd uznesenie okresného súdu č. k. 10 C/154/2007-21 z 3. decembra 2007 o vydaní predbežného opatrenia opätovne potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd okrem iného uviedol:

«Odvolačí súd po vrátení veci opätovne prejednal odvolanie v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 212 ods. 1, 3 O. s. p. a v súlade s právnym názorom Ústavného súdu, ktorým bol viazaný (§ 56 ods. 6 zák. č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky a konaní pred ním a o postavení jeho sudcov, § 135 ods. 1 druhá veta O. s. p.), pričom v ďalšom konaní konal aj s vedľajším účastníkom na strane žalovaného S., B... (pôvodne S. B...), ktorý v odvolacom konaní (podaním zo dňa 4. 6. 2008 na č. l. 111) oznámil svoj vstup do tohto konania v postavení vedľajšieho účastníka na strane žalovaného a odôvodnil svoj právny záujem na výsledku tohto konania (podaním zo dňa 7. 8. 2008 na č. l. 121-125), a to tým, že so žalovaným uzavrel kúpnu zmluvu zo 16. 7. 2007, predmetom ktorej je prevod vlastníckeho práva k sporným pozemkom..., na základe ktorej podal 12. 12. 2007 návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, avšak katastrálne konanie o uvedenom návrhu bolo prerušené rozhodnutím S. K... z 27. 12. 2007 z dôvodu predbežného opatrenia nariadeného Okresným súdom Košice II... a do katastra nehnuteľností bola dňa 6. 12. 2007 (t. j. ešte pred podaním návrhu na vklad vlastníckeho práva...) zapísaná obmedzujúca poznámka o nariadení predbežného opatrenia, pričom katastrálne konanie... dosiaľ nebolo právoplatne skončené...

Odvolačí súd na prejednanie odvolania nariadil odvolacie pojednávanie, na ktorom oboznámil obsah zmluvy o budúcej kúpnej zmluve uzavretej medzi účastníkmi zo dňa 27. 2. 2007 (č. l. 9-14) a podania vedľajšieho účastníka zo 4. 6. 2008, 7. 8. 2008, 27. 11. 2008 (č. l. 111, 121-125, 170) a v súlade s ust. § 213 ods. 5 a 6 O. s. p. doplnil dokazovanie oboznámením ďalších listinných dôkazov (predložených vedľajším účastníkom), osobitne oboznámil obsah zmluvy o spolupráci zo 14. 2. 2006 a dodatku k nej zo 16. 7. 2007, zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy zo 16. 7. 2007 uzavretej medzi žalovaným ako predávajúcim a S., B., ako budúcim kupujúcim, kúpnu zmluvu zo dňa 29. 11. 2007 o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam... uzavretú medzi žalovaným ako predávajúcim a S., B... ako

kupujúcim, rozhodnutie S... a výpis z LV... a napadnuté uznesenie podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil ako vecne správne aj keď čiastočne z iných dôvodov...

V prejednávanej veci súd prvého stupňa rozhodol o návrhu žalobcu na nariadenie predbežného opatrenie podľa správnych zák. ustanovení. Aj keď v konaní nepostupoval dôsledne... lebo v potrebnej miere nepreveril vierohodnosť žalobcových tvrdení o potrebe dočasnej úpravy pomerov účastníkov z dôvodu bezprostredne hroziacej ujmy a neskúmal pravdepodobnosť možného ohrozenia výkonu súdneho rozhodnutia, pričom (ako je zrejmé z odôvodnenia napadnutého uznesenia) potrebnosť dočasnej úpravy pomerov účastníkov navrhovaným predbežným opatrením vyvodil len z osvedčenia danosti samotného nároku, dospel na základe vykonaných dôkazov k správne záveru, že v danom prípade sú splnené zákonné podmienky pre nariadenie navrhovaného predbežného opatrenia.

Ani skutočnosti uvedené v odvolaní neumožňujú odvolaciemu súdu prijať iný záver, lebo dôkazmi vykonanými v odvolacom konaní bolo preukázané, že predbežné opatrenie v danom prípade bolo nariadené v súlade so zákonom i samotným účelom predbežného opatrenia a malo aj svoj praktický význam.

Žalobca potrebu a nevyhnutnosť navrhovaného predbežného opatrenia po začatí konania vo veci samej (o splnenie záväzku zo zmluvy o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy) odôvodnil skutočnosťami, že za stavu neobmedzeného disponovania s vlastníckym právom žalovaného k sporným nehnuteľnostiam existuje opodstatnená hrozba bezprostrednej ujmy na jeho právach resp. hrozí sťaženie jeho postavenia v konaní vo veci samej, ako aj obava, že by výkon súdneho rozhodnutia, vo veci samej bol ohrozený, lebo pri scudzení nehnuteľností tretej osobe, príp. ich zaťaženi, by právny dôvod súdneho konania odpadol, resp. výkon rozhodnutia by bol zmarený alebo sťažený. Ak teda žalobca potrebu a naliehavosť navrhovaného predbežného opatrenia vyvodzoval aj z ohrozenia svojho postavenia resp. právnej pozície v konaní vo veci samej, je nepochybné, že predbežné opatrenie navrhoval vydať aj z dôvodu potreby dočasnej úpravy pomerov účastníkov, nie len pre obavu z ohrozenia prípadného výkonu súdneho rozhodnutia...

Žalobca osvedčil danosť resp. pravdepodobnosť svojho nároku voči žalovanému o splnenie zmluvného záväzku – na uzavretie kúpnej zmluvy, ktorý vyplýva zo zmluvy o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy uzavretej medzi účastníkmi dňa 27. 2. 2007 v písomnej forme (ďalej len „zmluva“), a osvedčil tiež potrebu (naliehavosť) dočasnej úpravy pomerov

účastníkov navrhovaným, predbežným opatrením, ktorá je odôvodnená jednak hrozbou bezprostrednej ujmy na jeho právach v dôsledku sťaženia jeho právnej pozície, resp. postavenia v konaní vo veci samej, ale aj opodstatnenou obavou z ohrozenia výkonu budúceho rozhodnutia, podloženou objektívnou hrozbou, definitívneho zániku možnosti uspokojiť po právoplatnom skončení konania svoj oprávnený nárok.

Podstata zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy spočíva v tom, že sa jej subjekty písomne zaväzujú do stanovenej doby uzatvoriť určitú zmluvu, a ak potom neskôr jeden z nich odmieta zmluvu uzavrieť (či už vôbec alebo za dohodnutých podmienok), môže sa druhá zmluvná strana domáhať splnenia zmluvného záväzku žalobou o nahradenie prejavu vôle podľa ust. § 80 písm. b) O. s. p., právoplatný rozsudok potom nahradzuje prehlásenie vôle povinného účastníka a má za následok, že zmluva sa považuje za uzavretú dňom právoplatnosti tohto rozsudku. Právna úprava, zmluvy o budúcej zmluve obsiahnutá v ust. § 289 až 292 Obchodného zákonníky na rozdiel od úpravy v Občianskom zákonníku, nevyžaduje dohodu o podstatných náležitostiach budúcej zmluvy, ale pre platnosť zmluvy o budúcej zmluve (okrem písomnej formy) Obchodný zákonník vyžaduje, aby obsahovala záväzok uzavrieť v určenej dobe budúcu zmluvu a aby bol v nej predmet plnenia budúcej zmluvy určený aspoň všeobecným spôsobom, avšak natoľko určite, aby súd alebo osoba určená v zmluve, mohla na základe žiadosti oprávnenej strany o určenie obsahu zmluvy v zmysle § 290 ods. 2 ObchZ určiť aj jej predmet. Z obsahu zmluvy o budúcej zmluve uzavretej medzi účastníkmi dňa 27. 2. 2007 (č. l. 9-14) vyplýva, že účastníci sa dohodli o podstatných náležitostiach zmluvy, ktoré sú vyžadované ust. § 289 ods. 1 Obchodného zákonníka, t. j. na určitom, predmete budúcej kúpnej zmluvy a určili dobu v ktorej budúca kúpna zmluva mala byť uzavretá, takým spôsobom (časovým vymedzením), že o tom nevznikajú žiadne pochybnosti, keďže žalovaný ako predávajúci sa zaviazal vyzvať žalobcu ako kupujúceho na uzavretie kúpnej zmluvy, predložiť mu návrh kúpnej zmluvy a odpredať nehnuteľnosti... najneskôr do 5 pracovných dní od právoplatnosti vkladu vlastníckeho práva [čl. II bod a) zmluvy], a žalobca ako kupujúci sa zaviazal, odkúpiť pozemok so všetkými súčasťami od žalovaného do 10 pracovných dní odo dňa doručenia návrhu kúpnej zmluvy a výzvy na uzavretie kúpnej zmluvy. V konaní nebolo sporné, že žalovaný nadobudol vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam kúpnu zmluvou uzavretou... dňa 6. 9. 2007, ktorej vklad do katastra nehnuteľností bol právoplatne povolený 17. 9. 2007... pričom

svoj zmluvný záväzok (ako zaviazaná strana) v dohodnutej lehote (t. j. do 24. 9. 2007) nesplnil, preto žalobca ako oprávnená, strana má právo, domáhať sa voči žalovanému splnenia zmluvnej povinnosti v súdnom konaní žalobou o nahradenie vyhlásenia vôle a žiadať, aby obsah zmluvy určil súd (§ 290 ods. 2 ObchZ). Za tohto stavu, vzhľadom na takto vymedzený obsah práv a povinností v zmluve, sú osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana a ktorý je predmetom konania vo veci samej.

Odvolaací súd mal preukázanú (nielen osvedčenú) aj druhú (kumulatívnu) podmienku pre nariadenie predbežného opatrenia, a to potrebu a naliehavosť dočasnej úpravy pomerov účastníkov navrhovaným predbežným opatrením, ktorá je odôvodnená predovšetkým existenciou objektívnej hrozby bezprostrednej ujmy na právach žalobcu v dôsledku sťaženia jeho právnej pozície, resp. hmotnoprávneho postavenia v konaní vo veci samej, ako aj opodstatnenou obavou z ohrozenia výkonu budúceho rozhodnutia. Táto bezprostredná hrozba ujmy na právach žalobcu, ako aj opodstatnenosť obavy, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený, bola v danom prípade mimo všetkých pochybností aj reálne preukázaná listinnými dôkazmi predloženými vedľajším účastníkom S., s. r. o., so sídlom B... (pôvodne S. B...), z ktorých vyplynulo, že žalovaný so spornými nehnuteľnosťami nakladal, keď dňa 16. 7. 2007 uzavrel ako budúci predávajúci so S., B., ako budúcim kupujúcim zmluvu o uzavretí budúcej zmluvy podľa § 50a OZ, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti... pričom dňa 29. 11. 2007, (t. j. po začatí konania vo veci samej) uzavrel s vedľajším účastníkom kúpnu zmluvu o prevode predmetných nehnuteľností... a ako výlučný vlastník uvedené nehnuteľnosti odpredal... Rozhodnutím S. K... z 27. 12. 2007 bolo preukázané, že konanie o vklade uvedenej zmluvy do katastra nehnuteľností je prerušené z dôvodu zápisu obmedzujúcej poznámky o nariadení predbežného opatrenia... a žalovaný je doposiaľ zapísaný ako, výlučný vlastník nehnuteľností...

Za týchto okolností nariadeným predbežným opatrením do doby právoplatného skončenia vo, veci samej, sa umožní, aby sa v tomto konaní pokračovalo bez ďalšieho porušovania alebo ohrozovania práva (o ochranu ktorého žalobca žiada v konaní vo veci samej) a zabráni sa sťaženiu právnej pozície žalobcu v konaní, resp. vzniku takej situácie, ktorá by negatívne ovplyvnila jeho procesné i hmotnoprávne postavenie v konaní do tej

miery, že by sa mu už neoplatilo uchádzať o konečnú súdnu ochranu, lebo ak by kúpna zmluva zo dňa 29. 11. 2007, ktorou žalovaný ako predávajúci previedol sporné nehnuteľnosti na vedľajšieho účastníka, nadobudla právne účinky, žalovaný by mohol v konaní namietat' (pravdepodobne by aj tak urobil) zánik svojho zmluvného záväzku z dôvodu dodatočnej nemožnosti plnenia, a v takej procesnej situácii možno dôvodné – predpokladať, že žaloba by nebola úspešná a musela by byť už len z tohto dôvodu zamietnutá. V prípade úspechu žalobcu v konaní vo veci samej by bol reálne ohrozený výkon rozsudku (na tomto závere nič nemení ani skutočnosť, že u rozsudkov tohto typu, ktorými sa ukladá prehlásenie vôle, nemožno hovoriť o vykonateľnosti v pravom slova zmysle, keďže účinkom takého rozsudku je nahradenie prehlásenia vôle povinného účastníka bez ďalšieho s tým následkom, že zmluva sa považuje za uzavretú dňom nadobudnutia právoplatnosti rozsudku), lebo ak by predbežné opatrenie nebolo nariadené a v katastrálnom konaní by bolo právoplatne rozhodnuté o vklade vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam v prospech vedľajšieho účastníka (kupujúci nadobúda vlastnícke právo k nehnuteľnostiam vkladom do katastra nehnuteľností a právne účinky vkladu vznikajú na základe právoplatného rozhodnutia správy katastra o jeho povolení – § 47 ods. 1 OZ, § 28 a nasl. zák. č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností v znení neskorších predpisov), znamenalo by to definitívny zánik možnosti žalobcu uspokojiť po právoplatnom skončení konania svoj (pravdepodobne) oprávnený nárok.

Vzhľadom na uvedené je nepochybné, že dočasná úprava pomerov účastníkov navrhovaným (a nariadeným) predbežným opatrením je naliehavá a potrebná.

Odvolacie námietky žalovaného a vedľajšieho účastníka (prednesené zást. účastníkov na odvolacom pojednávaní 21. 1. 2009), že návrh na nariadenie predbežného opatrenia nemá náležitosti podľa § 75 ods. 2 O. s. p., lebo nie je z neho zrejmé, čoho sa žalobca domáha žalobou vo veci samej a že žalobný petit je neurčitý, nezrozumiteľný a nejasný, a prelo je nevykonateľný, predovšetkým z toho dôvodu, že nie je formulovaný v súlade s ust. § 290 ods. 2 ObchZ v spojení s ust. § 161 ods. 3 O. s. p. ako žaloba na nahradenie prejavu vôle, ani v súlade s dohodnutými zmluvnými podmienkami a žalobca, sa ním domáha nároku, ktorý podľa práva ani nemá, teda splnenia takej povinnosti, ku ktorej sa žalovaný zmluvne nezaviazal, sú neopodstatnené. Z obsahu návrhu na nariadenie predbežného opatrenia i žaloby vo veci samej, ktoré žalobca podal na súde 12. 11. 2007,

totiž nepochybné vyplýva, že žalobca sa podanou žalobou vo veci samej domáha splnenia zmluvného záväzku zo zmluvy o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy uzavretej medzi účastníkmi 27. 2. 2007 (jej kópiu k žalobe pripojil) na tom skutkovom základe, že žalovaný ako zo zmluvy zaviazaná strana odmieta splniť svoj zmluvný záväzok uzavrieť s ním kúpnu zmluvu a odpredať mu nehnuteľnosti... Aj z návrhu výroku rozsudku – tzv. žalobného petitu je zrejmé, čoho sa žalobca domáha a na akom skutkovom základe, t. j. aká konkrétna povinnosť má byť žalovanému uložená (vyplývajúca z uzavretej zmluvy) alebo v druhej časti petitu sa žalobca domáha splnenia zmluvnej povinnosti žalovaného návrhom na určenie, že medzi účastníkmi sa uzatvára kúpna zmluva s určitým obsahom, ktorá sa má stať súčasťou rozsudku, pričom návrh kúpnej zmluvy (podpísaný žalobcom) je pripojený k žalobe. Podľa názoru odvolacieho súdu žalobný návrh je formulovaný v súlade s ust. § 161 ods. 3 O. s. p., ako aj so samotným znením ust. §-290 ods. 2 prvá veta ObchZ, podľa ktorého ak zaviazaná strana nesplní záväzok uzavrieť zmluvu podľa odseku 1, môže oprávnená strana požadovať, aby obsah zmluvy určil súd alebo osoba určená v zmluve, alebo môže požadovať náhradu škody spôsobenej jej porušením záväzku uzavrieť zmluvu. Treba uviesť, že Obchodný zákonník, na rozdiel od Občianskeho zákonníka (ust. § 50a), zvolil inú právnu úpravu, podľa ktorej oprávnená osoba môže požadovať, aby súd určil obsah zmluvy, príp. sa môže oprávnená osoba namiesto určenia obsahu zmluvy domáhať náhrady škody. Vzhľadom na túto rozdielnosť právnych úprav je zrejmé, že ObchZ neumožňuje žalovať „len“ o prehlásenie vôle (t. j. domáhať sa uzavretia zmluvy postupom predpokladaným ust. § 161 ods. 3 O. s. p. s formuláciou petitu ako v prípade žaloby v zmysle ust. § 50a OZ – o uloženie povinnosti uzavrieť zmluvu určitého obsahu, príp. o nahradenie prejavu vôle žalovaného na uzavretie zmluvy), preto v prípade žaloby o prehlásenie vôle podľa ObchZ (vzhľadom na znenie ust. § 290 ods. 2) bude prichádzať do úvahy výrok, ktorým súd určí, že medzi žalobcom a žalovaným sa uzaviera zmluva určitého znenia (obsahu) – aj v tomto prípade však, pôjde o žalobu na plnenie podľa § 50 písm. b) O. s. p.

K námietke, žalovaného a vedľajšieho účastníka o neurčitosti a nevykonateľnosti žalobného návrhu odvolací súd poukazuje na ustálenú súdnu prax a rozsiahlu judikatúru Najvyššieho súdu SR k otázkam náležitostí žalobného návrhu (petitu), v ktorej Najvyšší súd SR o. i. vyjadril právny názor, že ust. § 79 ods. 1 druhá veta O. s. p. neukladá

navrhovateľovi povinnosť formulovať návrh rozsudku, ale iba požiadavku, aby z návrhu na začatie konania bolo zjavné, čoho sa navrhovateľ domáha, preto stačí, aby určite a zrozumiteľne označil spôsob určenia právneho vzťahu, práva a jemu zodpovedajúcej povinnosti, ktorá má byť rozhodnutím súdu uložená odporcovi, pričom túto požiadavku nemožno vykladať tak, že by navrhovateľ bol povinný urobiť návrh znenia výroku rozsudku súdu, lebo iba súd rozhoduje o tom, ako bude formulovaný výrok jeho rozhodnutia (pri formulácii svojho výroku však samozrejme musí dbať na to, aby z obsahového hľadiska, vyjadroval to, čoho sa žalobca žalobou domáhal). Preto súd prípadným návrhom navrhovateľa na znenie výroku rozhodnutia nieje viazaný a neporuší ust. § 155 ods. 1 O. s. p., alebo iné zákonné ustanovenie, ak použitím iných výrazov vyjadrí vo svojom, výroku rovnaké práva povinnosti, ktorých sa navrhovateľ domáha (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 8/2005, publikovaný Zo súdnej praxe pod č. 56/2005).

Žalobný návrh nemožno považovať za neurčitý len preto, že nie je v súlade so zmluvným dojednaním účastníkov, príp., že ním žalobca navrhuje uloženie takej povinnosti žalovanému, ktorá nevyplýva zo zmluvy alebo z platného práva (ako, sa nesprávne domnieva žalovaný), a ani z toho dôvodu, že žalobnému návrhu alebo jeho časti nebude možné vyhovieť preto, že nie je v súlade s hmotným právom alebo ak jednotlivé časti petitu nemôžu popri sebe obstáť, pretože sa vylučujú, lebo všetky tieto otázky súvisia s posúdením dôvodnosti žaloby z hľadiska hmotného práva ako aj s posúdením či účastníci sú vecne legitimovanými subjektami (aktívne alebo pasívne), teda či v právnom vzťahu žalobca je nositeľom hmotnoprávneho oprávnenia a žalovaný je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, o ktoré v konaní ide. Tieto otázky budú posúdené v konaní vo veci samej a nemožno ich riešiť v konaní o predbežnom opatrení, keďže by to znamenalo nepripustné prejudikovanie konečného výsledku sporu. Z rovnakých dôvodov v tomto konaní nebolo možné prihliadnuť ani na námietky žalovaného, týkajúce sa platnosti zmluvy o budúcej zmluve uzavretej dňa 27. 2. 2007 a (ne)existencie jeho zmluvného záväzku z dôvodov uvedených v odvolaní. Pri rozhodovaní o predbežnom opatrení totiž nejde o konečné vyriešenie sporu z hľadiska hmotného práva, lebo predbežné opatrenie je rozhodnutím procesnej povahy, ktorým sa žiaden nárok nepriznáva, ani sa nedeklaruje, či tu právo alebo povinnosť je alebo nie je, preto samotný nárok v tomto konaní nemusí byť nepochybne preukázaný.

Tvrdenie žalovaného, že vydaním predbežného opatrenia dochádza k vážnemu zásahu do jeho vlastníckeho práva k majetku, nie je pravdivé. Obmedzenie dispozičného oprávnenia žalovaného s nehnuteľným majetkom nariadeným predbežným opatrením je predbežnou „sankciou“ za pravdepodobné porušenie právnej povinnosti žalovaným, je plne v súlade s čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, lebo ním nedochádza k zásahu do vlastníckych práv žalovaného nad nevyhnutnú mieru a zásah je primeraný žalobcom osvedčenému porušeniu jeho práv v právom chránených záujmov. Predbežné opatrenie upravuje pomery účastníkov len dočasne, jeho trvanie, je obmedzené do doby právoplatného skončenia konania vo veci samej a nevytvorí sa ním nenávratný (nenapraviteľný) stav v právnych vzťahoch medzi účastníkmi, lebo žalovaný v prípade úspechu v konaní vo veci samej bude mať možnosť plne realizovať svoje vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam a nakladať s predmetom svojho vlastníctva v medziach zákona.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie potvrdil podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne.»

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom

ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon (čl. 46 ods. 4 ústavy).

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až čl. 42 a čl. 44 až čl. 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne, ale v záujme zaistenia najmä právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam vyplývajúcim z relevantných zákonných procesných predpisov (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú.

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení príslušných procesných predpisov musí v celom rozsahu rešpektovať jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru.

Všeobecný súd musí teda vykladať a používať ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru tak, aby zabezpečil spravodlivú rovnováhu pri ochrane práv a oprávnených záujmov všetkých účastníkov konania (§ 1 OSP).

Podľa § 102 ods. 1 OSP ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne vydá predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz.

Podľa § 75 ods. 2 OSP návrh má okrem náležitostí návrhu podľa § 79 ods. 1 obsahovať opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich vydanie predbežného opatrenia, uvedenie podmienok dôvodnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, a odôvodnenie nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy. Z návrhu musí byť zrejmé, čoho sa mieni navrhovateľ domáhať návrhom vo veci samej.

Predmetom konania pred ústavný súdom je tvrdenie sťažovateľky, že súdy konajúce o jej obchodnej veci (sťažnosť smeruje konkrétne proti krajskému súdu, ktorý konal ako súd poslednej inštancie) vydaním predbežného opatrenia porušili jej základné práva a slobody zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy a právo zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Z uvedeného ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike vyplýva, že rozhodovanie v civilných veciach (vrátane obchodných sporov) patrí v rozsahu ustanovenom zákonnými predpismi do právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto neposudzuje správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

Predbežné opatrenie predstavuje procesný zabezpečovací prostriedok dočasného a provizórneho charakteru, ktorého účelom je zaistiť podmienky na poskytnutie reálnej, účinnej a efektívnej súdnej ochrany účastníkom konania, najmä z hľadiska zaručenia nerušeného rozhodovania vo veci samej.

Rozhodovanie o návrhu na vydanie predbežného opatrenia v občianskom súdnom konaní preto možno považovať za integrálnu súčasť základného práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ústavy (obdobne napr. I. ÚS 46/00, III. ÚS 44/04, III. ÚS 298/08).

Podľa § 102 ods. 1 OSP platí, že ak je po začatí konania potrebné dočasne upraviť pomery účastníkov, súd na základe návrhu neodkladne vydá predbežné opatrenie. Pritom

primerane aplikuje kritériá vyplývajúce z ustanovení § 75 až § 77 OSP. Dokazovanie vykonáva iba v limitovanom rozsahu, a to prostriedkami a spôsobom (procesným postupom) primeranými dosiahnutiu účelu predbežného opatrenia. Nejde o dokazovanie vyžadované z hľadiska rozsahu a spôsobu v základnom konaní. Jeho predmetom je zistenie skutočností nevyhnutných pre záver o splnení zákonných podmienok na nariadenie predbežného opatrenia spočívajúcich predovšetkým v osvedčení uplatňovaného nároku a v existencii skutočností odôvodňujúcich záver o potrebe dočasnej úpravy pomerov účastníkov konania v záujme zabránenia vzniku alebo zväčšovaniu škody, inej ujmy alebo zhoršovania právnej pozície navrhovateľa s ohľadom na zabezpečenie účelu občianskeho súdneho konania tak, aby sa dotknutému účastníkovi konania, ktorý vydanie predbežného opatrenia navrhol, ešte oplatilo zmysluplne uchádzať o konečnú súdnu ochranu (súdne rozhodnutie vo veci samej).

Zatiaľ čo po preskúmaní pôvodného rozhodnutia krajského súdu v predmetnej veci (uznesenia krajského súdu sp. zn. 11 Co/49/2008 z 12. marca 2008) ústavný súd v náleze sp. zn. III. ÚS 298/08 z 18. novembra 2008 konštatoval absenciu relevantných a dostatočných dôvodov opodstatňujúcich záver o splnení zákonnej podmienky spočívajúcej v potrebe dočasne upraviť pomery účastníkov konania, následné (v súčasnosti sťažovateľkou napádané) uznesenie krajského súdu č. k. 11 Co/335/2008-217 z 21. januára 2009 je v tomto smere založené na konkrétnych dôvodoch opierajúcich sa o konkrétne skutkové okolnosti zistené doplnením dokazovania zo strany krajského súdu v rámci opätovného prerokovania veci po zrušení uznesenia sp. zn. 11 Co/49/2008 z 12. marca 2008.

Po doplnení dokazovania krajským súdom bolo preukázané, že sťažovateľka ako žalovaná v konaní o nárokoch zo zmluvy o budúcej zmluve uzavretej 27. februára 2007 so žalobcom (v postavení budúceho kupujúceho) uzatvorila (29. novembra 2007) bezprostredne po začatí konania (12. novembra 2007) s tretím subjektom kúpnopredajnú zmluvu o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré mali byť v zmysle zmluvy o budúcej zmluve 27. februára 2007 predmetom budúcej kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalobcom a sťažovateľkou.

Žalobca na základe uvedeného právneho titulu (zmluvy o budúcej zmluve uzavretej 27. februára 2007) uplatňuje právo na kúpu dotknutých nehnuteľností. Na základe týchto skutočností dospel krajský súd k záveru, že prípadný prevod vlastníctva dotknutých nehnuteľností sťažovateľkou na tretí subjekt by vytvoril právny stav, ktorý by podstatne sťažil právne postavenie žalobcu vzhľadom na predmet a účel konania v danej veci.

Ústavný súd konštatuje, že uvedený záver krajského súdu ani skutkové zistenia, na ktorých je založený, nemožno v tomto prípade kvalifikovať ako zjavne nepodložené, arbitrárne alebo nezlučiteľné s relevantnou zákonnou a ústavnou právnou úpravou vrátane tej časti odôvodnenia, ktorá sa týka aplikácie ustanovenia § 75 ods. 7 OSP z hľadiska časovej pôsobnosti (pozri s. 9 uznesenia krajského súdu).

Skutkové zistenia krajského súdu vyplývajú z obsahu tvrdení vedľajšieho účastníka konania, ako aj z obsahu relevantných listín predložených krajskému súdu v konaní. Vzhľadom na povahu a účel predbežného opatrenia, ako aj na právnu úpravu obsiahnutú v § 74 a nasl. a § 102 OSP možno skutočnosti zistené krajským súdom rozumne posúdiť ako stav, keď je potrebné dočasne upraviť pomery účastníkov konania. Žalobca uplatňuje v konaní práva záväzkového (obligačného) charakteru, ktoré bez ohľadu na výsledok konania (čo sa týka ich oprávnenosti) zaväzujú výlučne účastníkov záväzkového právneho vzťahu a na rozdiel od vecných práv nepôsobia erga omnes, teda nezaväzujú tretie subjekty ani v prípade nadobudnutia dotknutých nehnuteľností od sťažovateľky.

Prevodom vlastníctva dotknutých nehnuteľností v prospech tretieho subjektu by tak sťažovateľka vytvorila právny stav, v rámci ktorého by došlo k podstatnému zhoršeniu právnej pozície žalobcu vzhľadom na zásadné sťaženie dosiahnutia účelu občianskeho súdneho konania v danej veci, pokiaľ ide o poskytnutie súdnej ochrany právam, zo záväzkového právneho vzťahu, v rámci ktorého sa žalobca domáha naplnenia účelu uzavretej zmluvy o budúcej zmluve, t. j. uzavretia kúpnopredajnej zmluvy o prevode vlastníctva k dotknutým nehnuteľnostiam.

Námietky sťažovateľky, že žalobca disponuje v záujme ochrany svojho právneho postavenia aj ďalšími právnymi prostriedkami (žalobou o náhradu škody, možnosťou napadnúť právne účinky prevodu vlastníctva dotknutých nehnuteľností na tretí subjekt a pod.), už uvedený právny záver nespochybňuje. Žalobca by totiž využitím uvedených právnych prostriedkov uplatňoval obsahovo iné práva ako sú práva, ktoré sú predmetom konania, v rámci ktorého bolo dočasné opatrenie vydané, a tieto prostriedky by zjavne neboli spôsobilé zaistiť poskytnutie reálnej, účinnej a efektívnej súdnej ochrany priamo v označenom prebiehajúcom konaní.

Ústavný súd však v náleze sp. zn. III. ÚS 298/08 z 18. novembra 2008 taktiež konštatoval, že z konaní pred krajským súdom (aj okresným súdom) nevyplývalo, čoho sa žalobca vo veci samej domáhal (§ 75 ods. 2 druhá veta OSP). Požadovaný výrok súdu, ktorým sa má určiť uzavretie kúpnej zmluvy medzi účastníkmi, sa viaže na predchádzajúcu podmienku, ktorej splnenie nebude možné doložiť z obsahu výroku súdneho rozhodnutia.

Presný, určitý a zrozumiteľný žalobný petit nie je vyjadrením iba formálnych náležitostí žaloby, ale je nevyhnutným predpokladom toho, aby súdne rozhodnutie bolo z materiálneho hľadiska vykonateľné.

To znamená, že pri rozhodovaní o predbežnom opatrení by malo byť všeobecnému súdu zrejmé, že ak žalobný návrh v súčasnej podobe tieto kritériá nespĺňa, nemôže byť podkladom spĺňajúcim zákonné predpoklady ustanovené ustanovením § 75 ods. 2 OSP.

Ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 298/08 z 18. novembra 2008 zrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 11 Co/49/2008 z 12. marca 2008 a prikázal mu vo veci znovu konať a rozhodnúť z dôvodu, že označeným rozhodnutím krajský súd porušil základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V odôvodnení nálezu z 18. novembra 2008 ústavný súd okrem iného uviedol, že v ďalšom priebehu konania bude úlohou krajského súdu skúmať, či rozhodnutie okresného súdu spĺňa

všetky náležitosti požadované ustanovením § 74 a nasl. OSP pre vydanie predbežného opatrenia.

V uznesení č. k. 11 Co/335/2008-217 z 21. januára 2009 krajský súd konštatoval súlad žalobného návrhu s § 161 ods. 3 OSP a § 290 ods. 2 prvou vetou Obchodného zákonníka poukážuc na odchylnú právnu úpravu zmluvy o budúcej zmluve podľa § 50a Občianskeho zákonníka v porovnaní s § 289 až § 292 Obchodného zákonníka (Zmluva o uzavretí budúcej zmluvy) s tým, že právna úprava obsiahnutá v Obchodnom zákonníku pripúšťa «... výrok, ktorým súd „určí, že medzi žalobcom a žalovaným sa uzaviera zmluva určitého znenia (obsahu)“ – aj v tomto prípade však pôjde o žalobu na plnenie podľa § 80 písm. b) O. s. p.». Krajský súd uviedol že, „... § 79 ods. 1 druhá veta OSP neukladá navrhovateľovi povinnosť formulovať návrh rozsudku, ale iba požiadavku, aby z návrhu na začatie konania bolo zjavné, čoho sa navrhovateľ domáha, preto stačí, aby určite a zrozumiteľne označil spôsob určenia právneho vzťahu, práva a jemu zodpovedajúcej povinnosti, ktorá má byť rozhodnutím súdu uložená odporcovi, pričom túto požiadavku nemožno vykladať tak, že by navrhovateľ bol povinný urobiť návrh znenia výroku rozsudku súdu lebo iba súd rozhoduje o tom, ako bude formulovaný výrok jeho rozhodnutia (pri formulácii svojho výroku však samozrejme musí dbať na to, aby z obsahového hľadiska, vyjadroval to, čoho sa žalobca žalobou domáhal). Preto súd neporuší § 155 ods. 1 OSP, alebo iné zákonné ustanovenie, ak použitím iných výrazov vyjadrí vo svojom, výroku rovnaké práva povinnosti, ktorých sa navrhovateľ domáha...

Žalobný návrh nemožno považovať za neurčitý len preto, že nie je v súlade so zmluvným dojednaním účastníkov, príp., že ním žalobca navrhuje uloženie takej povinnosti žalovanému, ktorá nevyplýva zo zmluvy alebo z platného práva... a ani z toho dôvodu, že žalobnému návrhu alebo jeho časti nebude možné vyhovieť preto, že nie je v súlade s hmotným právom alebo ak jednotlivé časti petitu nemôžu popri sebe obstáť, pretože sa vylučujú, lebo všetky tieto otázky súvisia s posúdením dôvodnosti žaloby z hľadiska hmotného práva ako aj s posúdením či účastníci sú vecne legitimovanými subjektami (aktívne alebo pasívne), teda či v právnom vzťahu žalobca je nositeľom hmotnoprávneho oprávnenia a žalovaný je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, o ktoré v konaní ide. Tieto otázky budú posúdené v konaní vo veci samej a nemožno ich riešiť

v konaní o predbežnom opatrení, keďže by to znamenalo neprípustné prejudikovanie konečného výsledku sporu...“

Ústavný súd nepovažuje tieto dôvody za dostatočné a zlučiteľné s ústavnou požiadavkou náležitého odôvodnenia súdneho rozhodnutia z hľadiska toho, čo malo byť predmetom skúmania krajského súdu po zrušení jeho uznesenia sp. zn. 11 Co/49/2008 z 12. marca 2008.

Ústavný súd v odôvodnení nálezu sp. zn. III. ÚS 298/08 z 18. novembra 2008 neuložil krajskému súdu posudzovať otázky vecnej aktívnej alebo pasívnej legitimácie či dôvodnosť žaloby z hľadiska hmotného práva.

Výhrady ústavného súdu sa týkali posúdenia otázky, či z hľadiska žalobného návrhu možno v danom prípade konštatovať súlad spôsobu, akým sa žalobca domáhal ochrany uplatňovaných práv s podmienkami vyplývajúcimi z ustanovení zákonného procesného predpisu – Občianskeho súdneho poriadku.

Je nepochybné, že súd môže obsah výroku vyjadriť inými výrazovými prostriedkami než tými, ktoré použil pri formulácii petitu žaloby účastník konania, avšak musí, ako to pripúšťa aj krajský súd, dbať na to, aby z obsahového hľadiska vyjadril to, čoho sa žalobca žalobou domáhal (rovnaké práva a povinnosti).

Bez ohľadu na to, či súd svojím rozhodnutím nahrádza vyhlásenie vôle účastníka zmluvy o budúcej zmluve, ktorá musí byť vzhľadom na právnu úpravu určite a zrozumiteľne prejavená v rozsahu podstatných náležitostí zamýšľanej zmluvy už v samotnej zmluve o budúcej zmluve (§ 50a Občianskeho zákonníka), alebo môže určením obsahu zmluvy na základe návrhu žalobcu vyhlásenie vôle účastníka zmluvy o budúcej zmluve aj doplniť (§ 289 ods. 1 a § 292 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka), výrok, ktorým súd „určí, že medzi žalobcom a žalovaným sa uzaviera zmluva určitého znenia (obsahu)“, je stále rozhodnutím v zmysle § 161 ods. 3 OSP, keďže sa ním ukladá vyhlásenie vôle toho účastníka zmluvného vzťahu založeného zmluvou o budúcej zmluve,

ktorý odmietol splniť túto svoju právnu povinnosť v súvislosti s uzavretím zamýšľanej zmluvy, pričom rozsudok súdu nahrádza toto vyhlásenie.

Uvedenú skutočnosť v konečnom dôsledku pripustil aj krajský súd, keď v odôvodnení uznesenia č. k. 11 Co/335/2008-217 z 21. januára 2009 uviedol: „... *Podstata zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy spočíva v tom, že sa jej subjekty písomne zaväzujú do stanovenej doby uzatvoriť určitú zmluvu, a ak potom neskôr jeden z nich odmieta zmluvu uzavrieť (či už vôbec alebo za dohodnutých podmienok), môže sa druhá zmluvná strana domáhať splnenia zmluvného záväzku žalobou o nahradenie prejavu vôle podľa ust. § 80 písm. b) O. s. p., právoplatný rozsudok potom nahrádza prehlásenie vôle povinného účastníka a má za následok, že zmluva sa považuje za uzavretú dňom právoplatnosti tohto rozsudku. Právna úprava, zmluvy o budúcej zmluve obsiahnutá v ust. § 289 až 292 Obchodného zákonníky na rozdiel od úpravy v Občianskom zákonníku, nevyžaduje dohodu o podstatných náležitostiach budúcej zmluvy, ale pre platnosť zmluvy o budúcej zmluve (okrem písomnej formy) Obchodný zákonník vyžaduje, aby obsahovala záväzok uzavrieť v určenej dobe budúcu zmluvu a aby bol v nej predmet plnenia budúcej zmluvy určený aspoň všeobecným spôsobom, avšak natoľko určite, aby súd alebo osoba určená v zmluve, mohla na základe žiadosti oprávnenej strany o určenie obsahu zmluvy v zmysle § 290 ods. 2 ObchZ určiť aj jej predmet. Z obsahu zmluvy o budúcej zmluve uzavretej medzi účastníkmi dňa 27. 2. 2007... vyplýva, že účastníci sa dohodli o podstatných náležitostiach zmluvy, ktoré sú vyžadované ust. § 289 ods. 1 Obchodného zákonníka, t. j. na určitom, predmete budúcej kúpnej zmluvy a určili dobu v ktorej budúca kúpna zmluva mala byť uzavretá, takým spôsobom (časovým vymedzením), že o tom nevznikajú žiadne pochybnosti... preto žalobca ako oprávnená, strana má právo, domáhať sa voči žalovanému splnenia zmluvnej povinnosti v súdnom konaní žalobou o nahradenie vyhlásenia vôle a žiadať, aby obsah zmluvy určil súd (§ 290 ods. 2 ObchZ).*“

Podľa § 161 ods. 3 OSP právoplatné rozsudky ukladajúce vyhlásenie vôle nahrádzajú toto vyhlásenie.

Účinky rozsudku ukladajúceho vyhlásenie vôle nastávajú zo zákona a nahrádzujú toto vyhlásenie dňom právoplatnosti takéhoto rozsudku. Žalobca sa však v predmetnom konaní domáha, aby účinky rozsudku okresného súdu ukladajúceho vyhlásenie vôle boli podmienené splnením odkladacej podmienky, s čím sa krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal. Žalobný návrh v tomto smere nie je formulovaný ani ako alternatívny, ani ako eventúálny.

Žalobný návrh je podkladom pre rozhodnutie súdu vo veci samej a jeho obsah z ktorého bude rozhodnutie súdu vychádzať, musí umožňovať nastúpenie právnych účinkov výroku súdneho rozhodnutia v súlade s § 161 ods. 3 OSP, t. j. nahradenie prejavu vôle účastníka zmluvného vzťahu, a to ku dňu právoplatnosti rozsudku.

Za daných okolností odôvodnenie uznesenia krajského súdu č. k. 11 Co/335/2008-217 z 21. januára 2009 nezodpovedá ústavnej požiadavke náležitého odôvodnenia súdneho rozhodnutia, pretože sa v ňom krajský súd nevysporiadal s posúdením otázky, či sa žalobca domáha ochrany práv uplatňovaných v konaní v súlade so zákonom ustanovenými procesnými podmienkami vyplývajúcimi z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Posúdenie uvedenej otázky má pritom podstatný význam pre záver o splnení podmienok na zásah do právneho postavenia účastníkov konania formou predbežného opatrenia, keďže spôsob, akým sa účastník konania domáha súdnej ochrany svojich práv, musí byť z procesného hľadiska spôsobilý viesť k naplneniu účelu súdneho konania, pretože zabezpečenie jeho naplnenia je zároveň účelom a zmyslom prípadného vydania predbežného opatrenia. Pokiaľ táto podmienka nie je splnená (napr. kvôli neadekvátnej formulácii petitu žaloby, ktorým účastník sporového konania vymedzuje jeho samotný predmet a obsah), nemožno bez ďalšieho k zásahu do právneho postavenia účastníkov konania formou predbežného opatrenia pristúpiť.

Na základe týchto významných skutočností ústavný súd konštatoval, že krajský súd uznesením č. k. 11 Co/335/2008-217 z 21. januára 2009 porušil základné právo sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a ustanovenia § 56 ods. 2 a ods. 3 písm. b) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak ústavný súd zistí porušenie základných práv a slobôd rozhodnutím všeobecného súdu, takéto rozhodnutie zruší.

Ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky (bod 1 výroku nálezu), preto aj napadnuté uznesenie zrušil a prikázal krajskému súdu vo veci znovu konať a rozhodnúť (bod 2 výroku nálezu).

Úlohou krajského súdu v ďalšom priebehu konania bude zaoberať sa otázkou, či rozhodnutie okresného súdu spĺňa všetky náležitosti požadované § 102 OSP v spojení s § 75 a nasl. OSP pre vydanie predbežného opatrenia, t. j. či sa žalobca domáha súdnej ochrany v súlade s podmienkami ustanovenými zákonom, predovšetkým z hľadiska určitosti prejavu vôle, vyhlásenie ktorej má byť nahradené súdnym rozhodnutím a ktorým má byť zároveň určený obsah zmluvy, a taktiež z hľadiska zlučiteľnosti žalobného návrhu s § 161 ods. 3 OSP. Povinnosťou krajského súdu bude zároveň svoje závery v tomto smere dostatočne odôvodniť v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka žiadala taktiež priznanie trov konania pred ústavným súdom spočívajúce v trovách právneho zastúpenia.

Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách požadovaných sťažovateľkou vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2008, ktorá bola 695,41 € (20 950 Sk). Náhradu priznal za dva úkony právnej služby v roku 2009

(prevzatie a prípravu zastúpenia, spísanie sťažnosti a jej podanie) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, a to za každý úkon po 115,90 € (3 492 Sk), čo spolu s režijným paušálom dvakrát po 6,95 € (dvakrát po 210 Sk) a 19 % DPH (ktorej je právny zástupca sťažovateľky platcom) predstavuje sumu 292,38 € (8 808 Sk), ktorú je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky podľa § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2009